

האיחוד

עלון לשבת קודש

בס"ד

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

יז' אדר א' תשע"ט 1262 (שנה כד')

נושא השבוע: נטילת ידיים (ו)

ההפטרה: "וישלח אחאב" (מלכים א, יח)

פרשת כי תשא

"...אנא חטא העם הזה חטאה גדולה" (לכ, לא)

משה רבינו בא לפני הקב"ה כדי להעביר בעד עם ישראל שחטא בחטא העגל כדי שישלח להם, אם כן מדוע הוא מגדיל את חטאיהם באומרו: "חטא העם הזה חטאה גדולה"? מסביר הרב הקדוש מקוממיר זצ"ל: התנאי העיקרי לתשובה הוא, להכיר בחטא ולא לחפש אחר תירוצים והקלות, לכן אדם שחטא עליו להודות כי נכשל ולהתחרט על כך בשברון לב. משה רבינו רצה שתקבל תשובתם של עם ישראל לכן אמר: "חטא העם הזה חטאה גדולה", היינו מודים הם שחטאו ואינם מנסים לתרץ ולהצדיק את חטאם, אלא חוזרים הם בתשובה מתוך שברון לב ולכן ראויים הם למחילה גמורה. (מענינה של תורה)

"כל העובר על הפקודים מבין עשרים שנה ומעלה יתן תרומת ה'" (לד)

אמרו חכמינו ז"ל בגמרא (סנהדרין צז): בזמן שאין ישראל עושים רצונו של מקום, מעמיד להם הקב"ה מלך קשה כהמן ומחזירן למוטב וזהו: "כל העובר על הפקודים" - שעם ישראל אינם עושים רצונו של מקום ואינם שומרים פיקודי ה', "מבין עשרים שנה ומעלה" משהגיעו לכלל עונשים, מעמיד להם מלך קשה כהמן, וזה נרמז בסופי תיבות "מבין עשרים שנה" המן כדי לנערם מאדישותם למען יחזרו למוטב. (אור החמה)

"ואיש לא יעלה עמך" (כד, ג)

הלוחות הראשונים ע"י שהיו בתשואות וקולות וקהילות שלטה בהן עין רעה, לכן אין יפה מן הצניעות(רש"י) אמר ה"חפץ חיים" זצוק"ל: "חז"ל מלמדים אותנו בזה שהצלחת קיומו של כל דבר ודבר, אפילו החשוב והקדוש ביותר נתון בסכנה אם יצירתו באה ברעש וטקסים צעקנים. הלוחות הראשונים אע"פ שהיו מעשה אלוקים, כיוון שניתנו בפרסיה נשתברו, אך האמת והחכמה אינן זקוקות להמולה ולפרסום, היהדות וקיום התורה ומצוותיה אינם זקוקים לטקסים והמולה ועל זה אמרו חכמינו ז"ל (תנחומא תשא יא): "חכמות בחוץ תרונה" - כל העוסק בתורה מבפנים, תורתו מכרזת עליו מבחוץ. (הדרה של תורה)

מנטילת ידיים לא מפסידיים

לפני מספר שנים נסענו ביום שישי לירושלים כדי להתארח בבית מלון ברובע היהודי לשבת, הגענו מוקדם והחלטנו ללכת לגן הוורדים שליד הכנסת כדי לטייל בגן היפה, הגענו והמקום המה במטיילים.

מאחר ותכננו זאת מראש הבאנו איתנו מהבית בקבוק מים במיוחד לנטילת ידיים, התיישבנו באחת מפנינות הגן כדי לאכול את ארוחת הצהריים שהבאנו עמנו. הוצאנו את הכריכים שהיו באמתחתנו, אשתי הורידה את הטבעות היקרות מאצבעותיה והניחה אותם על הספסל ונטלה את ידיה וישבנו בשמחה לאכול. כשסיימנו נטלנו ידיים למים אחרונים וברכנו ברכת המזון והלכנו בחזרה לכיוון תחנה מרכזית ומשם התכוונו לנסוע לכותל ולמלון, כשנפגשנו שוב שבר, אשתי תחלי הבחינה כי הטבעות אינן על אצבעותיה. היא נזכרה שהניחה אותן על הספסל כשנטלה את ידיה ושכחה אותן שם. נטלתי פיקוד, אשתי המתנה במקום ואני חזרתי ברגל לגן הוורדים, התכוונתי לגרוע מכל אך למרבה ההפתעה מצאתי את הטבעות מונחות בפינת הספסל עליו ישבנו ממתנות לבואנו שמורות ע"י הקב"ה..... אנו שמרנו על מצוות חז"ל בעניין נטילת ידיים כראוי והקב"ה שמר על הטבעות שלא נאבדו..... (מפי בעל המעשה)

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב *שעון חורף* סוף זמן ק"ש לשבוע הבעל"ט 8:30- 8:26 כניסת שבת: 5:13 יציאת שבת: 6:05 יציאת שבת: 6:43

האשכנזים: ליטול כל יד 2 פעמים (חיי אדם שם, משנ"צ ס"ק כה, פסקי תשובות סי' קכס ס"ה) ויש שעושים כספרדים (פסקי תשובות סס).

הטעם: לנטילה 2 פעמים-פעם אחת לטהר את הידיים ופעם שניה לטהר את המים הראשונים שנטמאו מחמת ידיו.

ו. לכתחילה יש לכוון בעת הנטילה לנטילה המכשרת לאכילה ואם לא כיוון עלתה לו הנטילה בכל זאת (שו"ע סי' קנט ס"ג, ילקו"י סי' קנט ס"ג).

ז. בעת הנטילה יהפוך ויסובב את ידיו כדי שיבואו עליהם המים מכל צד ובין אצבעותיו עד פרק כף היד. ואם אחר שנטל רואה שנשאר איזה מקום בכף היד שהוא יבש, אם יש לו עוד מים ישפוך אותם על ידיו, ואם אין לו עוד מים יצא ידי חובה [יוצא יד"ח לדעת הסוברים שהנטילה עד סוף קשרי האצבעות] (הליטת עולם לרש"י עובדיה ויסף ח"א עמ' שד-שכה, ילקו"י סס).

ח. סדר הנטילה להלן: ממלא את הכלי מים ביד ימין ומוסרו ליד שמאל ויד שמאל תשפוך על יד ימין 3 פעמים בזה אחר זה וימסור את הכלי לימין וישפוך על יד שמאל 3 פעמים (כה"ח שם, הלכה כדורה שם, ילקו"י סס).

ט. כיום שנוטלים את כל היד עד מקום חיבור היד עם הזרוע, אינו צריך להגביה ידיו כשהן רטובות אחר הנטילה (שו"ע סי' קכס ס"א, ק.ילקו"י סי' קכס ס"א, הלכה כדורה שם).

הטעם: להגביה שלא יצאו המים מחוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את הידיים, אך שנוטל את כל כף היד אין חשש כזה שהרי אם המים יצאו לזרוע ויחזרו הם לא יטמאו (שו"ע סס).

ועל פי הסוד ורבינו האר"י ז"ל יגביה ידיו אחר הנטילה בעת שמברך בכל אופן (כה"ח ס"ק א, ילקו"י סס). י. המנהג לברך ברכת "על נטילת ידיים" בשם ומלכות אחרי הנטילה בעוד ידיו רטובות (שו"ע סי' קנה ס"א והרמ"א שם כה"ח ס"א פ' שמיני ס"ז, כה"ח ס"ק פז, ילקו"י סי' קנה ס"ט, פסקי תשובות ס"ג).

הטעם: אע"פ שבכל המצוות מברך עליהם ועובר לעשייתן, מ"מ נהגו שלא לברך עד לאחר הנטילה משום שלפעמים אין ידיו נקיות קודם הנטילה וכיצד יברך? [כגון: שנגע במקומות המכוסים וכדו'] (שו"ע ס"א, משנ"צ סס) ולכן בכל הנטילות מברך לאחר שנטל (משנ"צ סס).

יא. לכתחילה יברך ברכת "על נטילת ידיים" כשהוא עומד, אך זקן וחולה שקשה להם לעמוד מותר להם לברך כשהם יושבים (ילקו"י ח"ג סי' קנה ס"ק יד וקו"י ילקו"י סי' קנה ס"ז).

יב. * מי שנטל ידיו לסעודה ולא ברך "על נטילת ידיים" קודם הניגוב ונזכר אחר הניגוב הרי:

לספרדים: לא יברך אחר הניגוב והפסיד את הברכה (טורי זהב סי' קנה ס"ק יב, כה"ח ס"א שמיני ס"ז, הליכות עולם עמ' שח-שט, הלכה כדורה סי' קנה ס"ג, ילקו"י סי' קנה ס"ז עמ' כח ועוד).

הטעם: שכל המצוות מברך עליהם ועובר לעשייתן (שו"ע סי' קנה ס"א) ואחרי שעשאו אינו יכול לברך עוד. וה"ה כאן מאחר שבניגוב הידיים הסתיימה המצווה של הנטילה לכן לא יוכל לברך עוד (הרמ"א שם, עיין משנ"צ ס"ק מז, הליכות עולם שם, ילקו"י סס).

לאשכנזים: יברך אחר הניגוב (הרמ"א סס) [ודין זה בדיעבד ולא לכתחילה] (משנ"צ ס"ק מז).

הטעם: שכאן זה שונה מכל המצוות, שלא ראוי לברך קודם הנטילה משום שלפעמים אין ידיו נקיות ולכן אף אם כבר ניגב ידיו כל שלא ברך המוציא יכול לברך "על נטילת ידיים" (משנ"צ ס"ק מז).

* אין לברך "על נטילת ידיים" תוך כדי ניגוב (פסקי תשובות סי' קנה ס"כה). מכל מקום אם שכח לברך "על נטילת ידיים" ונזכר תוך כדי ניגוב, כל שלא סיים את הניגוב ונשאר לו חלק מהיד שלא ניגבה באופן שהוא "טופח על מנת להטפח" [היינו שרטוב כל כך שאם ניגע במקום הרטוב היד השניה תתרטב] יפסיק את הניגוב יברך "על נטילת ידיים" ויסיים לנגב (שו"ת אור לליו לנ"צ אבא שאול ח"ב פ"א ס"ד, הלכה כדורה סי' קנה ס"ב).

יג. אחר ברכת "על נטילת ידיים" ינגב היטב את ידיו, שהאוכל בלי לנגב כאילו אוכל לחם טמא (שו"ע סי' קנה ס"ז) אך אם הטביל ידיו [במקווה, נהר וכדו'] או ששפך רביעית מים בבת אחת על כל יד, מותר בלא ניגוב ידיים(שו"ע סי' קנה ס"ג), מ"מ טוב ונכון להחמיר לנגב ידיים גם במקרים אלו (כה"ח ס"ק פז, ילקו"י סי' קנה ס"ה, הלכה כדורה סי' קנה ס"ז, פסקי תשובות סי' קנה ס"כה).

הטעם: לאיסור לאכול ללא ניגוב משום שהמים הללו שעל ידיו הם דבר מאוס ונחשבים כטומאה (משנ"צ סס) יג. מותר לנגב ידיו ע"י מכוונה חשמלית המוציאה אור חם על הידיים ומיבשת אותם במהרה, וכן מותר ליבש בשמש וילקו"י סי' קנה ס"ט עמ' כה וכן דעת הרש"י עובדיה ויסף זאק"ל, הלכה כדורה ס"ל).

אבל אין לנגב ידיו בבגדים שעליו שקשה לשכחה (משנ"צ ס"ק מה, ילקו"י ס"ט)הלכה כדורה סי' קנה ס"ה, כה"ח ס"ק ו).

ניתן לפרסם בעלון על שעורים, מניני תפילות וכנסים תורניים, באשדוד וסביבותיה ללא תשלום

טל: 08-8644452

משדרי "האיחוד" טל: 08-8644452 *לא לעיין בתפילה* דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com

הכוחות שלקחתי מהורי

שמי ירוחם, הייתי אחד התלמידים הבינוניים בכיתה ואולי אפילו פחות מזה.

החומר שנלמד עבר בקושי ליד אוזני. לא הייתי ילד רע, בשיעורים ישבתי בשקט, לא התחצפתי ולא רבתי עם חברים. למדתי תמיד למבחנים וגם כשלא הצלחתי לא אמרתי נואש.

חייתי לי בשלוה ונחת, החיים שלי אי שם בשוליים המאוד נמוכים היו טובים ונעימים.

למרות שילדים אחרים במצב שלי היו נראים עצובים מאוד וחוששים, אם תשאלו למה? ראשית הקב"ה עזר לי ונטע בי תכונה להביט על הכוס המלאה וכך ראיתי את כל מה שיש בי, והדבר השני – היו לי שני הורים מקסימים, והם כאלו עד היום.

אף פעם הם לא אמרו לי "ירוחם, שבעים? כמה בנציון קיבל?" אף פעם לא שמעתי שאלות בנוסח: "שוב לא הקשבת?" "מתי תלמד כבר להקשיב?" "מתי נראה ממך נחת פעם אחת, מתי כבר?" אף פעם הם לא שאלו אותי למה איני מביא חברים הביתה, "ונו כבר, תצא קצת מהבית", "תלך", "תחזור", "תחיה"....

החיים שלי השקטים, האפורים, הרחוקים מהצטיינות היו בסדר גמור בעיני הורי וזה גם המסר שהם העבירו לי. הרגשתי זאת בעיקר בתחושה שזרמה אלי באוויר, באווירה ובחיוכים הקטנים והחמימים. היו ימים שהיה לי קשה בת"ת, לפעמים היו אלו חברים שלעגו ולפעמים קושי בלימוד, אבל הבית היה אי של שלווה ורוגע, מקום בו אני טוב בדיוק כמו שאני.

אף פעם לא התביישתי לספר על חולשות או קשיים, לא חששתי שאם אומר שיהיה לי קשה בדבר שכולם הצליחו יאמר משהו: "בטח שלא הצלחת, מתי בכלל פתחת ספר לאחרונה?"

הורי ניסו לעודד אותי ללמוד אבל בדרכים שלא הרגשתי שאני לא מוצלח.

אבי יכל להיכנס לחדרי ולומר: "בן חכם שלי, אתה אולי רוצה לעזור לי להשליט קצת סדר בגמרא?" היתה זו בדיוק הגמרא שלמדנו באותו יום בכיתה, ולא הבנתי ממנה הרבה אבל במאמץ משותף היינו עושים בה סדר ואבא שלי היה מרוצה.

הורי שיבחו אותי על כל מעלה שמצאו בי, ובכל ילד אם רוצים יש מעלות טובות וכך גדלתי. בגיל 20 הקמתי את ביתי כשאני עמוס ברגשות טובים וחמים לבית שעזבתי.

חודשיים לאחר נישואי התחלתי לעזור לחמי שהיה קבלן מבוקש. הרגשתי שהדברים מעניינים אותי. בשלב מאוחר יותר יצאתי איתו לשטח, הערתי הערות שהתקבלו בברכה והערכה, ולאחר 3 שנות הכשרה הפכתי למנהל עבודה. למרות היותי עסוק לא וויתרתי על ביקור שבועי בבית הורי, הייתי יושב עממה לארוחת ערב ומספר קצת על עצמי.

אבי ידע שלא אהיה גאון הדור ושמה שמצאתי תחום בו אוכל למצות את עצמי, אך ביקש ממני שאקבע זמן ללכת לשיעור תורה בכל ערב. הקב"ה זיכה אותי לתמוך בתלמידי חכמים וכך עזרתי לשני אחי לגיס אחד שלא ידעו מהו מקור הכסף שנכנס לחשבון הבנק שלהם מפעם לפעם ואני מהצד הייתי שמח ומאושר, הרגשתי שזהו "מתן בסתר" אמיתי.

השנים חלפו, ערב אחד עת יצאתי מהשיעור היומי והטלפון הסלולרי שהיה מנותק עד סוף השיעור היה שוב זמין, החל להבהב ולצפצף.

"ירוחם, איפה אתה? למה אתה לא עונה?" היה זה קולו של חמי שהיה היסטרי ומלא חרדה. נתקפתי בבהלה והייתי תוך 2 דקות במשרד.

המראה שלו היה נורא, מעודי לא ראיתי אותו חוזר כל כך, ידיו רעדו הוא סימן לי לשבת. "תגיד לי, מה קרה?" שאלתי אחוז חרדה, "כולם בסדר?"

הוא הבין אלו מחשבות רצות במוחי ואמר: "כולם בסדר, חוץ מהפרויקט החדש שלנו, הוא חולה מאוד... הפרויקט החדש שלנו נחל כישלון חרוץ". למרות שלא מדובר בקרוב משפחה לא

הצלחתי להתגבר על הרעד, הרבה שיחות טלפון ופגישות הבהירו שזו לא היתה טעות כולם הבטיחו שהמקום מצוין והדירות יחטפו אך בפועל המקום נותר שמם.

יצאנו במבצעים כושלים שלא הניבו פירות ומצאנו את עצמנו שקועים יותר ויותר בביצה טובענית, היה לנו שטח גדול של דירות שאת רובן לא הצלחנו למכור.

לאחר כמה חודשי פרסום אינטנסיבי ומבצעים מיוחדים הרים חמי ידיו בייאוש, אך אני לא הרמתי ידיים "תן לי לנסות לסדר את העניינים", ביקשתי. חמי סקר אותי בפליאה, גם אני הייתי מופתע מהמילים אבל הרגשתי רוח חזקה שנושבת בתוכי, "אתה יכול, אתה תצליח, בוודאי שתצליח!", התחלתי בסדרה ארוכה של טלפונים וכעבור שבוע ישבו במשרד כמה אנשים חשובים שחתמו איתנו חוזה שבו נאמר שכל הדירות ימכרו להם במחיר מאוד מוזל, לא הרווחנו הרבה אבל גם לא הפסדנו ויכולנו לקום על הרגליים ולהתחיל שוב מהתחלה לאט ובבטחה. חצי שנה לאחר מכן יכולנו להתחיל לשכוח מאותו פרויקט לא מוצלח. "אני חייב לומר לך שאת כל הברכות והתודות על החילוץ מהמפולת שאיימה להטביע אותי אני חייב לך, אם לא אתה הייתי היום פנסיונר מדדה בעזרת מקל שאנשים היו נדים לי בראשם ומספרים על המשבר הנורא... אני קיבלתי ממך כוחות אבל אתה, ירוחם, מאיפה אתה לקחת אותם?".

חייכתי מבלי לענות, דמותם הטובה של הורי עלתה מול עיני.

"אני? את הכוחות שלי קיבלתי מהורי שתמיד אהבו, חזקו ועודדו ותמיד ראו את מה שיש בתוכי ואמרו לי תמיד גם בלי מילים, שאני יכול!"

(החיים מספרים)

פינת ההלכה

הלכות נטילת ידיים לסעודת פת [ו]

א. מצוה מדברי חכמים [מדרבנן] ליטול ידיים בכלי עם מים לפני הסעודה שאוכל בה לחם (ש"ע אורח"י סי' קנ"א, וכה"ח סי' ק"ג וסי' קנ"ט סי' א'). וצריך להיזהר

מאוד בנטילת ידיים, שכל המזלזל בזה חייב בנידוי ובא לידי עניות ונעקר ח"ו מן העולם (ש"ע סי' ט).

תהליך נטילת הידיים

ב. צריך להיזהר מחציצה בידי בזמן שנוטל ידיים (ש"ע סי' קנ"א סי' א') לכן לכתחילה ראוי שיעיין בידי לפני הנטילה לראות שאין עליהם חציצה כגון: לכלוכים דבוקים וכדו' (מסנ"ב סי' ב) שאם כן יסירם.

ג. מעיקר הדין די שייטול ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו וראוי להתחמיר וליטול עד מקום חיבור כף היד לזרוע (ע"פ ש"ע סי' קס"ד, מסנ"ב סי' כ"א, הלכה כדורה לגר"ז יוסף סי' קס"ט, הליכות עולם לגסל"ז

עובדיה יוסף ח"א עמ' ס"ה) ולמסקנה יש להקפיד ליטול עד מקום חיבור כף היד לזרוע ורק בשעת הדחק כגון: שיש לו מים בצמצום די שייטול עד סוף קשרי האצבעות (משנה ברורה לחפץ חיים כ"ה"ל "ולאוי לנהוג" בן איש חי לרבנו יוסף חיים ג"ל פסח שמיני סי' טו, כף החיים לרב יעקב סופר סי' קס"א לו ושכן דעת המקובלים שצריך ליטול את כל כף היד ויש לזה ג"כ טעם על פי הסוד, הליכות עולם לרש"צ עובדיה יוסף ח"א סי' ט, הלכה ברורה לגאון דוד יוסף שס, פסקי תשובות לגאון שמחה רבינוביץ סי' קס"א סי' א') [ולשנוטל עד סוף קשרי אצבעותיו נוטל בברכה כרגיל] הליכות עולם שס, פסקי תשובות שס, ש"ת צ"ח משה לגר"מ פיינשטיין ח"ג סי' לו).

הדין האמור שמעיקר הדין די ליטול עד סוף קשרי האצבעות חל כשידיו נקיות ואין עליהם לכלוך, אבל אם היו ידיו מלוכלכות מזיעה וכיו"ב, צריך מן הדין ליטול עד סוף כף היד (מנחם לכה"ח סי' יג, ש"ע הגר"ז סי' ס"ה, מסנ"ב סי' כ"ב, הלכה כדורה סי' כ"א).

ד. שיעור מים לנטילת ידיים לסעודה הוא רביעית [לספרדים 81 סמ"קאג' ולאשכנזים 86 סמ"קאג' (הלכה כדורה סי' קנ"ט סי' ד, פסקי תשובות סי' קנ"ט סי' ג)] מכל מקום טוב להוסיף וליטול בשפע (ש"ע סי' קנ"ט סי' י) וכל העושה כן זוכה לעושר (גמ' שבת ס"ב, ש"ע שם מסנ"ב שס).

הסבר: מכל מקום לא יעשה כן על מנת להתעשר, אלא יעשה הכל לכבוד השם יתברך והשכר ממלא יבוא, ומי שזהיר בזה ואינו מתעשר זה מפני שמעשיו מעכבים (מסנ"ב סי' כ"א).

ה. מעיקר הדין די שישפוך על כל יד רביעית מים ודי בכך [ואפשר רביעית על שתי ידיו יחד אם יצליח] (ש"ע סי' קנ"ט סי' א, הלכה כדורה שס) אך נהגו :

הספרדים: ליטול כל יד 3 פעמים (עיין ש"ע סי' קס"ב סי' א, ב"ח סי' פ' שמיני סי' ד, כה"ח סי' קס"ב סי' ב, ילקו"י סי' קנ"ט סי' ח, הלכה כדורה סי' קס"ט שכן ראוי לעשות ע"פ הסוד והל"ל הקדוש).

הטעם: לנטילה 3 פעמים – פעם אחת לנקות את היד מלכלוכים, פעם שניה לטהר את הידיים ופעם שלישית לטהר את המים הראשונים שנטמאו מחמת ידיו. ועוד טעם שעל פי הקבלה צריך 3 פעמים על כל יד.